

IEDZĪVOTĀJU AKTIVITĀTES UN EKONOMISKĀS ATTĪSTĪBAS NOVĒRTĒJUMS VRG TERITORIJĀ

Assessment of the Activity of Residents and Economic Growth in the LAG Territory

Iveta Mietule

Anda Zvaigzne

Aija Čerpinska

Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija, Latvija

Abstract. *Research on participation in local action groups and their influence on the overall development of regional territories has become urgent in recent years, given the implementation of the Rural Development Programme LEADER as well as the interpretation of local action groups as a new research object in theoretical and empirical research studies. The research aim is to assess the activity of residents in the territory of a particular local action group and the overall development of the territory in the period 2009-2013. In 2014, 40 local action groups operated in Latvia. The present research focuses on the territory of a local action group and its residents. The research provides socio-economic characteristics of the territory (changes in the numbers of residents and business entities and in wages) as well as identifies and assesses the opinions of residents on motivations and hindering factors to starting up a business. A statistical analysis of resident survey data, employing the contingency method, shows that increase in the education level reduces one's wish to start up a business and vice versa, whereas the age of the residents surveyed has no effect on their wish to start up a business.*

Keywords: *local action group, residents, entrepreneurship, factors, rural territory, partnership.*

Ievads

Introduction

Pētījumi par dalību Vietējās rīcības grupās (VRG) un to ietekmi uz reģionu teritoriju vispārējo attīstību aktualizējas pēdējos gados, ņemot vērā Lauku attīstības programmas LEADER realizāciju, kā arī VRG kā jauna pētījuma objekta interpretāciju zinātniskajos un praktiskajos pētījumos. Vietējā rīcības grupa (partnerība) ir vietējo organizāciju un lauku iedzīvotāju apvienība, kas darbojas noteiktā lauku teritorijā ar iedzīvotāju skaitu robežās no 5 līdz 65 tūkstoši, pārstāv šīs teritorijas iedzīvotāju intereses un rūpējas par lauku attīstības jautājumiem vietējā līmenī. Latvijas teritorijā 2014. gada darbojās

40 VRG. Šī pētījuma bāze ir vietējās rīcības grupas, kas ir dibinājusi partnerību, teritorija un tās iedzīvotāji. Partnerības mērķis ir uzlabot dzīves kvalitāti lauku iedzīvotājiem Rēzeknes novadā un Viļānu novadā, izmantojot sabiedrības līdzdalības principu gan attiecīgu programmatisku dokumentu izstrādē un apspriešanā, gan to ieviešanā un vietējo kopienu un sabiedrības attīstības darba veicināšanā, veicinot pašvaldību teritoriju attīstību. Partnerības darbības viens no galvenajiem uzdevumiem ir veikt pienākumus saskaņā ar Latvijas lauku attīstības programmu (Biedrība „Rēzeknes...”, 2013; Biedrība „Rēzeknes...”, 2015).

Līdzšinējā zinātniskā izpēte ārpus Latvijas aktualizē sekojošus problēmjautājumus, kas rada zinātnisko diskusiju VRG kā finanšu avots reģiona attīstībai (Varvažovská, 2013), VRG kā jauna sociālās infrastruktūras institūcija lauku iedzīvotāju iztikai (Atkočiūniene, 2006), VRG funkcionēšanas problēmas no sociālā kapitāla koncepta perspektīvas (Zajda, 2014), Vietējās iniciatīvas lauku vitalitātei un sociālajai integrācijai: Serbijas pieredze (Vujicic et al., 2013). Minētajos pētījumos dominē problēmas un izaicinājumi, kas ir aktuāli Latvijai un Latgales reģionam 1) VRG darbība teritorijās, kur samazinās iedzīvotāju skaits un līdz ar to arī teritoriju apdzīvotība; 2) iedzīvotāju mentalitāte ar relatīvi zemu ekonomisko aktivitāti un sabiedrisko iniciatīvu.

Pētījuma mērķis – sniegt novērtējumu par iedzīvotāju aktivitāti VRG teritorijā un teritorijas vispārējo ekonomisko attīstību 2009. – 2013. gadā.

Pētījumā tiek izmantota datu ieguves metode – anketēšana, datu apstrādes un interpretācijas metodes – monogrāfiski aprakstošā metode, kā arī analīzes, sintēzes, datu grupēšanas, grafiskās interpretācijas metode, statistikā (kontingences) metode. Lai noteiktu VRG teritorijā aptaujāto iedzīvotāju anketu apkopojumu un analīzi, raksta autores pielietoja sociālo zinātņu statistikas paketes (Statistical Package for the Social Science) datu un Microsoft Excel analīzes rīkus.

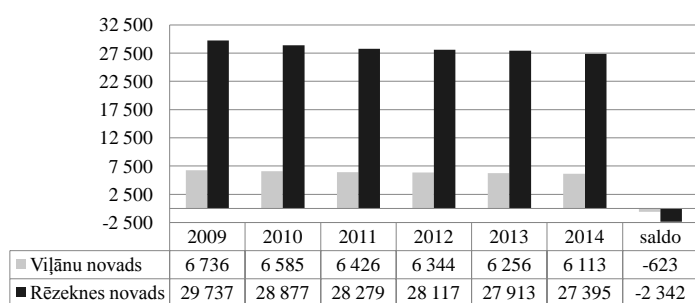
Raksts izstrādāts balstoties uz autoru veiktajiem pētījumiem „Rēzeknes rajona kopienu partnerības Lauku attīstības programmas 2007-2013.gadam pasākumā „Vietējās attīstības stratēģijas” ieviešanas izvērtējums un ieteikumi turpmākai darbībai”.

VRG teritorijas sociālekonomiskais raksturojums *Socio-economic characteristics of the LAG territory*

Rēzeknes un Viļānu novada teritorija sastāda 19.3 % no Latgales reģiona teritorijas un 4.35 % no Latvijas teritorijas. Iedzīvotāju blīvums laika posmā no 2009. līdz 2014. gadam Viļānu novadā samazinājās no 23 cilv. uz 1 km² līdz 21 cilv. uz 1 km², līdzīga tendence ir vērojama Latgales reģionā, kur iedzīvotāju blīvums minētajā periodā samazinājās no 22 cilv. uz 1 km² līdz 20 cilv. uz

1 km². Latvijā kopumā samazinājums bija 2 cilv. uz 1 km², t.i., no 33 cilv. uz 1 km² līdz 31 cilv. uz 1 km². Rēzeknes novadā laika posmā no 2009. līdz 2014. gadam iedzīvotāju blīvuma rādītājs palika nemainīgs 11 cilv. uz 1 km² (Biedrība „Rēzeknes...”, 2015; Mietule & Zvaigzne, 2015).

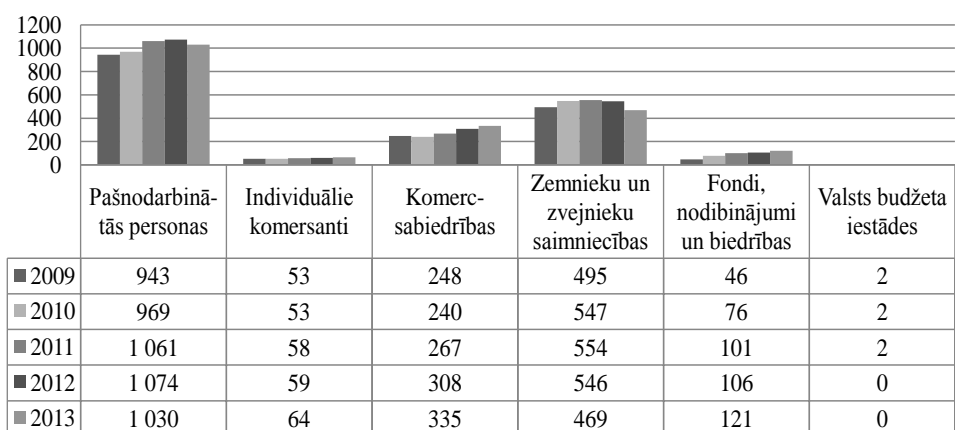
Absolūtajos skaitļos laika posmā no 2009. gada līdz 2014. gada sākumam Rēzeknes novadā iedzīvotāju skaits samazinājās par 2342 un Viļānu novadā par 623 iedzīvotāju (skat. 1.att.). Konkrētajā laika posmā Rēzeknes novadā iedzīvotāju skaita samazinājums sastāda 7.87 % savukārt Viļānu novadā – 9.25 %. Šajā laika periodā iedzīvotāju samazinājums Latgales reģionā sastādīja 11.39 % un Latvijā kopumā – 7.46 %.

1. att. Iedzīvotāju skaita izmaiņas Rēzeknes un Viļānu novadā 2009. – 2014. gadā (autoru veidots pēc Biedrība „Rēzeknes...”, 2015)

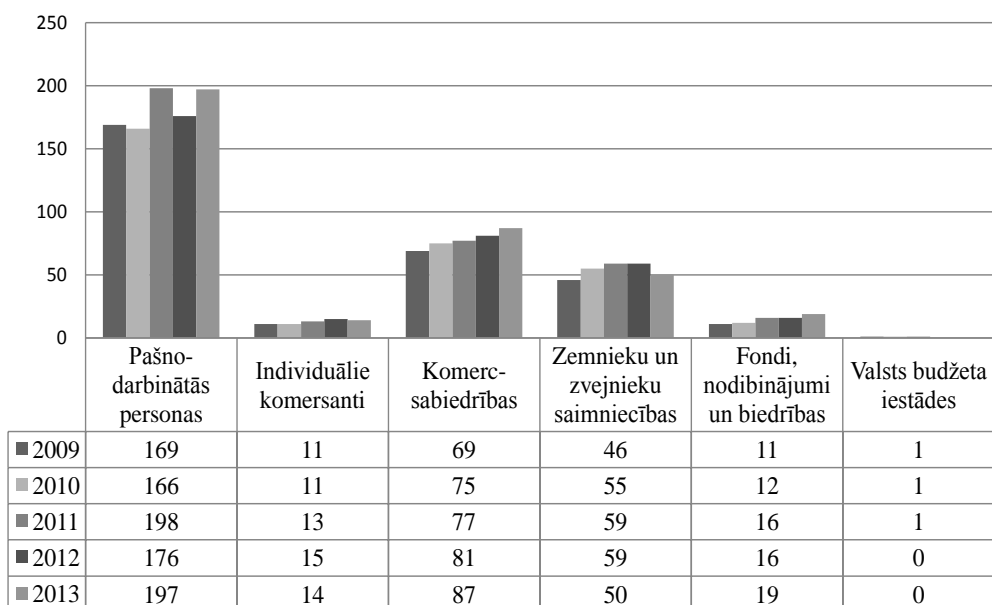
Figure 1 Changes in the number of residents in the municipalities of Rēzekne and Vilani in the period 2009-2014(compiled by the authors, based on the Biedrība „Rēzeknes...”, 2015)

Ekonomiski aktīvo statistikas vienību pozitīvā dinamika norāda uz ekonomiskās vides uzlabošanos. Centrālās statistikas pārvaldes dati parāda, ka laika periodā no 2009. gada līdz 2013. gadam gan Rēzeknes novadā, gan Viļānu novadā (skat. 2. un 3. att.) ir palielinājies visa veida uzņēmumu (komercsabiedrības, pašnodarbinātās personas, individuālie komersanti), izņemot zemnieku saimniecības, skaits. Pozitīvi vērtējama tendence ir arī fondu, nodibinājumu un biedrību skaita pieaugums, kas liecina par iedzīvotāju aktivitāti.

2. att. Ekonomiski aktīvās statistikas vienības Rēzeknes novadā 2009.-2013. gadā (autoru veidots pēc CSB datiem; Biedrība „Rēzeknes...”, 2015)

Figure 2 Number of economically active statistical units in Rezekne municipality in the period 2009-2013 (compiled by the authors, based on the CSB data ; Biedrība „Rēzeknes...”, 2015)

3. att. Ekonomiski aktīvās statistiskās vienības Viļānu novadā 2009-2013. gadā (autoru veidots pēc CSB datiem; Biedrība „Rēzeknes...”, 2015)

Figure 3 Number of economically active statistical units in Vilani municipality in the period 2009-2013(compiled by the authors, based on the CSB data ; Biedrība „Rēzeknes...”, 2015)

Iedzīvotāju aktivitāte LEADER pieejas pasākumu projektu realizācijā un motivācija uzsākt uzņēmējdarbību***Activity of residents in implementing LEADER approach projects and their motivation to start up a business***

Latvijas Lauku attīstības programmas 2007.-2013. gadam 413 pasākuma „Lauku ekonomikas dažādošana un dzīves kvalitātes veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā” un 411 pasākuma „Konkurētspējas veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā” ietvaros kopš 2009. gada janvāra ir noslēgušās 8 projektu konkursu kārtas, kur kopējais fondā pieejamais finansējums sastādīja 1.35 milj. EUR (Biedrība „Rēzeknes...”, 2015).

Pētāmajā teritorijā ELFLA projektu konkursu ietvaros Lauku atbalsta dienestam tika iesniegti 377 projekti, no kuriem tika apstiprināti 250 projekti. Tikai aptuveni ceturtdaļa no projektu iesniedzējiem sniedza un realizēja 1 projektu, attiecīgi lielākā daļā projektu iesniedzēju realizēja 2 un vairāk projektus. Projektu iesniedzēji galvenokārt pārstāv NVO sektoru. Otrā aktīvākā grupa jeb 10 % ir pašvaldības, savukārt attiecīgi – 7 % un 4 % no projektu īstenotājiem ir fiziskas personas un komercdarbības sektors. Projekti tiek īstenoti VRG teritorijā, t.i., Rēzeknes novada pagastos un Viļānu novada pagastos un Viļānu pilsētā. Lielākais projektu īpatsvars novērojams rīcībā „Atbalsts sabiedrisko aktivitāšu dažādošanai vietējiem iedzīvotājiem”, kur kopā tika apstiprināti 117 projekti. Otrs rezultatīvākais rādītājs jeb projektu skaits ir rīcībā „Sociālo pakalpojumu pieejamības nodrošināšana”, kur tika apstiprināti 43 projekti. Vismazāk jeb 4 projekti apstiprināti rīcībā „Lauku māju un sētu (muzeju) izveide (rekonstrukcija, pagalmu labiekārtošana) un Kultūrvēsturisko objektu sakopšana” (Biedrība „Rēzeknes...”, 2015).

Projektu iesniedzēji norādīja arī trīs galvenās jomas, kurās plāno pieteikt un realizēt projektus nākamajā plānošanas periodā:

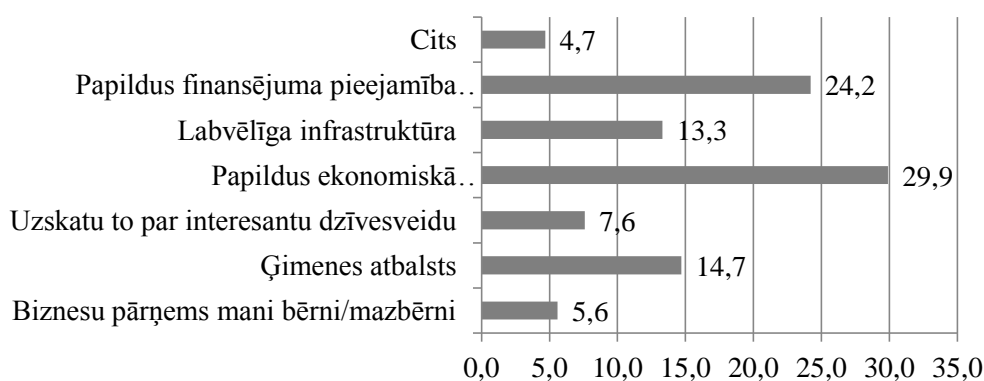
- aktīvās atpūtas veicināšana un sporta projekti;
- teritorijas labiekārtošanas projekti;
- kultūras pasākumu organizēšana, nodrošināšana.

Lai apkopotu iedzīvotāju viedokli par motivāciju veikt uzņēmējdarbību, kā arī apzinātu kavējošos faktorus, tika veikta nejaušās izlases aptauja. Aptaujā tika iegūtas 634 analīzei derīgas aptaujas anketas. Aptaujas rezultāti liecina, ka vidējais respondentu vecums ir 47 gadi. Latvijas iedzīvotāju vidējais vecums 2015. gada sākumā bija 42.4 gadi, t.sk., 39.1 gads vīriešiem un 45.1 gads sievietēm (salīdzinājumam – 2010. gada sākumā attiecīgi 41.2, 38.1 un 43.9). Gados jaunākie cilvēki (40.8 gadi) dzīvo Pierīgas reģionā, vecākie – Latgalē (43.8 gadi). Pensijas vecuma iedzīvotāju īpatsvars augstāks ir Latgales un Vidzemes reģionā (24.1 % un 23.5 %), bet zemākais rādītājs ir Pierīgas reģionā (20.8 %) (Biedrība „Rēzeknes...”, 2015).

Rezultāti liecina, ka visvairāk respondentu 31 % bija vecuma posmā 41-50 gadiem, tad seko 51-60 gadiem – 28 % un 30-40 gadiem – 19%.

Respondentu īpatsvars ar vidējo profesionālo izglītību sastāda 38 %, ar augstāko izglītību – 36 %, ar vidējo vispārējo izglītību – 20 %, ar pamatzglītību – 5 %. Lai arī 67.0 % aptaujāto ir algoti darbinieki, tomēr daži no viņiem paralēli algotam darbam savā māsaimniecībā veic saimniecisko darbību. Kā māsaimniekus sevi identificējuši 13.1 % aptaujāto. Pašnodarbinātas personas, kas nenodarbina citas personas ir 7.7 %, bet darba devēji vai pašnodarbinātas personas, kas nodarbina citus – 3.3 %. Ņemot vērā, ka kopumā respondentu skaits vairāk ir sievietes, tad arī ekonomiskais statuss visās pozīcijās sievietēm relatīvi ir augstāks. Viens no aptaujas anketas jautājumiem bija „Vai tuvākajā laikā esat apsvēris iespēju uzsākt savu uzņēmējdarbību?”, kā arī „Kas Jūs motivē/motivētu veikt saimniecisko darbību?”

Iedzīvotāju sniegtās atbildes liecina, ka tikai 9 % vēlētos tuvākajā laikā uzsākt savu uzņēmējdarbību. Lielākā daļa no aptaujātajiem neplāno sākt nodarboties ar uzņēmējdarbību dažādu šķēršļu dēļ: likumdošana un birokrātija, mazs tirgus pieprasījums/zema maksātspēja, ierobežota resursu pieejamība (darbaspēks, izejvielas, tehnika, iekārtas u.tml.). Pētot respondentu atbildes attiecībā pret dzimumu, var secināt, ka vīrieši ir vairāk motivēti uzsākt uzņēmējdarbību nekā sievietes. Uzsākt uzņēmējdarbību vairāk motivēti ir vīrieši, t.i., 16 % no visiem aptaujātajiem vīriešiem un 7 % no aptaujātajām sievietēm. Uzsākt uzņēmējdarbību vairāk motivēti ir iedzīvotāji ar augstāko izglītību – 34 aptaujātie jeb 15 % no visiem respondentiem ar augstāko izglītību, ar vidējo izglītību -7 % no visiem respondentiem ar vidējo izglītību, kā arī ar vidējo profesionālo izglītību – 13 aptaujātie jeb 5 %.

4.att. Faktori un apstākļi, kas iedzīvotājus motivē/motivētu veikt saimniecisko darbību, %-os (autoru veidots pēc Biedrība „Rēzeknes...”, 2015)

Figure 4 Percentage distribution of the factors and circumstances that motivate/would motivate residents to perform economic activity (compiled by the authors, based on the Biedrība „Rēzeknes...”, 2015)

Iedzīvotājus motivētu nodarboties ar saimniekošanu sekojoši faktori:

- ekonomiskā stabilitāte/neatkarība – 29.9 %;
- papildus finansējuma pieejamība uzņēmējdarbības uzsākšanai – 24.2 %;
- daļa iedzīvotāju kā motivāciju uzsākt uzņēmējdarbību saskata ģimenes atbalstā – 14.7 % un labvēlīgā infrastruktūrā – 13.3 %.

Pēc pieņēmuma, ka nākotnē daļa iedzīvotāju vēlēšies uzsākt uzņēmējdarbību, kā arī tiem, kas jau nodarbojas ar uzņēmējdarbību, tika uzdots jautājums par saimnieciskās darbības ietekmējošiem faktoriem. Šāds iedzīvotāju viedoklis ļautu veiksmīgāk izstrādāt partnerībai turpmākās stratēģijas nākamajiem periodiem.

1.tabula. Saimniecisko darbību ietekmējošie faktori, kas būtu jāveicina VRG teritorijā (autoru veidots pēc Biedrība „Rēzeknes...”, 2015)

Table 1 Economic activity influencing factors to be promoted in the LAG territory (compiled by the authors, based on the Biedrība „Rēzeknes...”, 2015)

Saimnieciskās darbības ietekmējošie faktori	ļoti svarīgs		svarīgs		mazsvarīgs		nav svarīgs	
	skaitis	%	skaitis	%	skaitis	%	skaitis	%
Teritorijas popularizēšana plašākā mērogā (piemēram, sporta dienas, kultūras pasākumi)	166	26.2	359	56.6	95	15	14	2.2
Interneta pieejamība	341	53.8	243	38.3	40	6.3	10	1.6
Ceļu kvalitāte (klientu piekļuve, preču piegādes iespējas)	468	73.8	158	24.9	8	1.3	0	0
Pieejami konsultatīvie un atbalsta centri uzņēmējdarbības jautājumos	181	28.5	347	54.7	91	14.4	15	2.4
Regulāri organizēti mājražotāju un amatnieku tirdziņi	269	42.4	281	44.3	59	9.3	25	3.9
Darbaspēka pieejamība	128	20.2	347	54.7	143	22.6	16	2.5
Darbaspēka kvalifikācija, zināšanas, prasmes	281	44.3	305	48.1	40	6.3	8	1.3
Finanšu resursu, t.sk. kredītu, pieejamība	313	49.4	273	43.1	38	6	10	1.6
Apdzīvotība (iedzīvotāju skaits)	287	45.3	307	48.4	37	5.8	3	0.5
Telpas ražošanai, noliktavas, zemes resursi	238	37.5	333	52.5	52	8.2	11	1.7
Savstarpējā palīdzība un sadarbība (kaimiņu, draugu, partneru u.c.)	239	37.7	350	55.2	44	6.9	1	0.2
Informatīvie stendi, norādes (par tūrisma objektiem, muzejiem, organizācijām utt.)	145	22.9	364	57.4	107	16.9	18	2.8

Pamatā liela daļa no piedāvātajiem faktoriem tika novērtēti kā svarīgi. Kā ļoti svarīgus faktorus iedzīvotāji atzīmējuši (Biedrība „Rēzeknes...”, 2015):

- ceļu kvalitāti (klientu piekļuve, preču piegādes iespējas);
- interneta pieejamību;
- finanšu resursus, t.sk. kredītu, pieejamību.

Iedzīvotāju ir snieguši atbildes, ka dažkārt internets ir, bet to nav iespējams izmantot finanšu resursu trūkuma dēļ, sevišķi lauku teritorijās. Kā mazsvarīgi faktori tika nosaukti

- darbaspēka pieejamība;
- informatīvie stendi, norādes (par tūrisma objektiem, muzejiem, organizācijām utt.);
- teritorijas popularizēšana plašākā mērogā (piemēram, sporta dienas, kultūras pasākumi).

Kā galvenie šķēršļi ražošanas, pārstrādes un pakalpojumu attīstībai, t.sk., mājas apstākļos, tika norādīti likumdošana un birokrātija. Tāpat kā būtiski šķēršļi ražošanas, pārstrādes un pakalpojumu attīstībai, t.sk., mājas apstākļos iedzīvotāji norādīja:

- mazs tirgus pieprasījums/zema maksātspēja;
- ierobežota resursu pieejamība (darbaspēks, izejvielas, tehnika, iekārtas u.tml.);
- zināšanu trūkums uzņēmējdarbībā.

Lai noskaidrotu, vai pastāv sakarības starp aptaujāto iedzīvotāju „izglītību”, „vecumu” un „vēlmi uzsākt uzņēmējdarbību”, tika izmantota statistiskā-kontingences analīzes metode.

2. tabula. Iedzīvotāju sniegto atbilžu statistiskā analīze, izmantojot kontingences metodi (autoru aprēķini pēc Biedrība „Rēzeknes...”, 2015)

Table 2 Statistical analysis of the answers given by the population applying the contingency method (authors' calculations based on the Biedrība „Rēzeknes...”, 2015)

Analizējamie jautājumi	Sig. (2-tailed) (nozīmīguma līmenis)
Aptaujāto iedzīvotāju „izglītība” pret „vēlmi uzsākt uzņēmējdarbību”	p vērtība=0.0004096
Aptaujāto iedzīvotāju „vecums” pret „vēlmi uzsākt uzņēmējdarbību”	p vērtība=0.3905

Rezultāti liecina, ka cieša sakarība pastāv starp aptaujāto iedzīvotāju „izglītību” un „vēlmi uzsākt uzņēmējdarbību”, bet nepastāv sakarība starp aptaujāto iedzīvotāju „vecumu” un „vēlmi uzsākt uzņēmējdarbību”. Pēc kontingences metodes p vērtība ir nozīmīga robežās no 0.000 līdz 0.003 (Paura & Arhipova, 2002). Iedzīvotāju aptaujas statistiskās analīzes rezultāti parāda, ka paaugstinoties izglītības līmenim, samazinās vēlme uzsākt uzņēmējdarbību un

otrādi, savukārt aptaujāto iedzīvotāju vecumam nav ietekmes uz vēlmi uzsākt uzņēmējdarbību.

Secinājumi **Conclusions**

Ekonomiski aktīvo statistikas vienību pozitīvā dinamika norāda uz ekonomiskās vides uzlabošanos. Laika periodā no 2009. gada līdz 2013. gadam gan Rēzeknes novadā, gan Viļānu novadā ir palielinājies visa veida uzņēmumu (komercsabiedrības, pašnodarbinātās personas, individuālie komersanti), izņemot zemnieku saimniecības, skaits. Pozitīvi vērtējama tendence ir arī nevalstisko organizāciju skaita pieaugums, kas liecina par iedzīvotāju ekonomisko un pilsonisko rosību un dalību novadu sabiedriskajās aktivitātēs.

Lai radītu labvēlīgus priekšnosacījumus, iedzīvotāju vēlmei veidot savu uzņēmējdarbību, svarīgs faktors ir papildus informācijas un finanšu resursu pieejamība saimnieciskās darbības uzsākšanai.

Vērtējot iedzīvotāju ekonomisko stāvokli no vispārējā pieņēmuma – jo augstāks izglītības līmenis, jo lielākas iespējas darba tirgū un vairāk uzdrošinās kļūt par darba devējiem vai pašnodarbinātām personām, var secināt, ka vienlīdz nozīmīga ir gan augstākā, gan vidējā profesionālā izglītība.

Anketēšanas rezultāti parāda, ka tikai 9 % vēlētos tuvākajā laikā uzsākt savu uzņēmējdarbību; vairākums respondentu nedomā sākt nodarboties ar uzņēmējdarbību dažādu šķēršļu dēļ: likumdošana un birokrātija, mazs tirgus pieprasījuma/zema maksātspēja, ierobežota resursu pieejamība (darbaspēks, izejvielas, tehnika, iekārtas u.tml.); pētot respondentu atbildes attiecībā pret dzimumu, var secināt, ka vīrieši ir vairāk motivēti uzsākt uzņēmējdarbību nekā sievietes.

Iedzīvotāju aptaujas statistiskās analīzes rezultāti parāda, ka paaugstinoties izglītības līmenim, samazinās vēlme uzsākt uzņēmējdarbību un otrādi, savukārt aptaujāto iedzīvotāju vecumam nav ietekmes uz vēlmi uzsākt uzņēmējdarbību.

Iedzīvotājus lielākoties motivētu nodarboties ar saimniekošanu sekojoši faktori – ekonomiskā stabilitāte/neatkarība; papildus finansējuma pieejamība uzņēmējdarbības uzsākšanai; daļa respondentu, kā motivāciju uzsākt uzņēmējdarbību, saskata ģimenes atbalstā un labvēlīgā infrastruktūrā.

Summary

Research on participation in local action groups and their influence on the overall development of regional territories has become urgent in recent years, given the implementation of the Rural Development Programme LEADER as well as the interpretation of local action groups as a new research object in theoretical and empirical research studies. In 2014, 40 local action groups operated in the territory of Latvia. The present research

focuses on local action groups that have founded a partnership and the territory and its residents. The partnership aims to raise the quality of life for rural residents in the municipalities of Rezekne and Vilani based on the principle of public participation both in designing and discussing and implementing relevant programme documents and in contributing to work on developing local communities and the society, thereby promoting the development of municipal territories. One of the key objectives of activity of the partnership is to perform its duties under the Rural Development Programme of Latvia.

The research aim is to assess the activity of residents in the territory of a particular local action group and the overall development of the territory in the period 2009-2013.

The positive changes in the number of economically active statistical units point to improvement in the economic environment. In the period 2009-2013, the number of all kinds of enterprises (commercial companies, self-employed persons and individual merchants), except for farms, increased both in Rezekne municipality and in Vilani municipality. A positive trend might be observed for non-governmental organisations, as their number also rose; it indicated the economic and civil activity of residents and their increasing participation in public activities in their municipalities.

To create favourable preconditions for residents to start up their own businesses, an important factor is the availability of relevant information and financial resources to start up a business.

After assessing the economic situation of residents based on a general assumption – the higher level of education residents have, the greater opportunities in the labour market they have and the more they are encouraged to become employers or self-employed persons – it can be concluded that higher education and secondary professional education are equally important.

According to the survey, only 9% of the residents wished to start up their own businesses in the nearest future; the majority of the respondents did not think of doing business because of various obstacles: legislation and bureaucracy, a small market, low demand/purchasing power, limited availability of resources (labour, raw materials, machinery, equipment, etc.). As regards genders, one can conclude that men were more motivated to start up a business than women.

The statistical analysis of the survey data shows that increase in the education level reduces one's wish to start up a business and vice versa, whereas the age of the residents surveyed has no effect on their wish to start up a business.

The residents would be mostly motivated to do business by the following factors: economic stability/independence; availability of additional funds to start up a business; part of the respondents perceive family support and good infrastructure as motivations to start up a business.

Literatūra References

- Atkočiūniene, V. (2006). The partnership group as new social infrastructural institution for sustainable rural livelihoods. *Economic and Rural Development. Vol.2, No.1*, 13 – 18.
- Biedrība „Rēzeknes rajona kopienu partnerība” (2013). „Rēzeknes rajona kopienu partnerība” attīstības stratēģija 2008-2013 ar grozījumiem Retrieved from <http://www.lad.gov.lv/lv/atbalsta-veidi/projekti-un-investicijas/leader/apstiprinato-strategiju-saraksts-1/>

- Biedrība „Rēzeknes rajona kopienu partnerība” (2015). *Pētījums „Rēzeknes rajona kopienu partnerības Lauku attīstības programmas 2007-2013.gadam pasākuma „Vietējās attīstības stratēģijas” ieviešanas izvērtējums un ieteikumi turpmākai darbībai”*
Downloaded from http://www.rezeknespartneriba.lv/images/PETIJUMS_2015_1.pdf
Centrālās statistikas pārvaldes informācija. Retrieved from www.csb.gov.lv
- Mietule, I., & Zvaigzne, A. (2015). Ways of receiving information in the local action group (LAG) territory. *7th International scientific and expert conference of the International TEAM Society: proceedings*, Belgrade, Serbia, p. 470-474, october, 2015.
- Paura, L., & Arhipova, I. (2002). *Neparametriskās metodes SPSS datorprogramma: mācību līdzeklis*. Jelgava: LLKC.
- Varvažovská, P. (2013). Local action group as a source of financing for development region (example of practice). *Hradecké ekonomické dny*, 317 – 322.
- Vujcic, M., Ristic, L., & Ciric, N. (2013). Local Initiatives for Rural Vitality and Social Inclusion: Some Experiences from Serbia. *Eastern European Countryside*, 105 – 125.
- Zajda, K. (2014). Problems of functioning of Polish local action groups from the perspective of the social capital concept. *Eastern European Countryside*, 73 – 97.